

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O
PRIPREMAMA ZA PROLJETNU
SJETVU NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i gospodarstvo Osječko-baranjske županije*
- *HGK Županijska komora Osijek*

Osijek, ožujka 2012.

INFORMACIJA O PRIPREMAMA ZA PROLJETNU SJETVU NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

Osnovni zadatak suvremene poljoprivredne proizvodnje je postizanje visokih i kvalitetnih prinosa gajenih biljaka. Time, s jedne strane, poljoprivredni proizvođač ostvaruje rentabilnu proizvodnju i dobar dohodak, a s druge strane to pridonosi povećanju ukupnog fonda hrane koja sve više postaje strategijska sirovina današnjeg svijeta.

Područje Osječko-baranjske županije predstavlja jedno od najintenzivnijih područja biljne poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Prema podacima iz publikacije (Županija u brojkama, prosinac 2008. godine) Republika Hrvatska ima 1.216.000 ha poljoprivrednih površina, a Osječko-baranjska županija 212.013 ha poljoprivrednih površina.

Uvidom u podatke o strukturi poljoprivrednog zemljišta s cjelokupnog područja Osječko-baranjske županije objavljenih u statističkom izvješću Ureda za statistiku (Županija u brojkama, prosinac 2008. godine, str. 24), razvidno je kako je ukupna poljoprivredna površina Osječko-baranjske županije 212.013 hektara i sastoji se od:

Oranica i vrtova	201.705 ha
Voćnjaka	3.564 ha
Vinograda	2.083 ha
Livada	2.641 ha
Pašnjaka	2.020 ha.

Od 212.013 hektara poljoprivrednih površina u Osječko-baranjskoj županiji u privatnom vlasništvu nalazi se 141.440 hektara i sastoji se od:

Oranica i vrtova	133.208 ha
Voćnjaka	3.177 ha
Vinograda	675 ha
Livada	2.617 ha
Pašnjaci	1.763 ha.

1. PREGLED PLANA SJETVE PO KULTURAMA

Sjetva pripada među najvažnije agrotehničke mjere u biljnoj proizvodnji. Greške koje se naprave u sjetvi su nenadoknadive i kasnije se ne mogu ispraviti. Prilikom sjetve treba obratiti pozornost na izbor sorte, kvalitetu sjemena, vrijeme, način i dubinu sjetve, količinu sjemena za sjetvu i sklop.

Na poljima Osječko-baranjske županije procjenjuje se da će se proljetna sjetva obaviti na 130.000 ha.

S obzirom na dosadašnju strukturu proljetne sjetve u Osječko-baranjskoj županiji i prema uvjetima koji trenutno vladaju na tržištu planira se sjetva merkantilnog kukuruza na 75.000 ha ili 57,7%, suncokreta na 12.000 ha ili 9,2%, šećerne repe 12.000 ha ili 9,2%, soje na 18.000 ha ili 13,8%, sjemenskog kukuruza na 4.000 ha ili 3,1%, jare žitarice 4.000 ha ili 3,1%, dok će ostali usjevi biti zasijani u manjem postotku (povrće, duhan, krumpir, aromatično bilje).

U tablici 1. prikazana je procjena strukture proljetne sjetve po kulturama na poljima Osječko-baranjske županije u 2012. godini.

Tablica 1. Procjena strukture proljetne sjetve po kulturama u 2012. godini

Kultura	Plan sjetve (ha)	% u sjetvi
Kukuruz merkantilni	75.000	57,7
Kukuruz sjemenski	4.000	3,1
Šećerna repa	12.000	9,2
Soja	18.000	13,9
Suncokret	12.000	9,2
Jare žitarice	4.000	3,1
Povrće	2.500	1,9
Ostale kulture	2.000	1,5
Krmno bilje novo	500	0,4
UKUPNO	130.000	100

Izvor podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

2. OČEKIVANA PROIZVODNJA NAJZASTUPLJENIJIH USJEVA U PROLJETNOJ SJETVI 2012. GODINE U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI

S obzirom na površine koje se planiraju zasijati u proljetnoj sjetvi 2012. godine na području Osječko-baranjske županije, može se očekivati sljedeća proizvodnja važnijih kultura pod pretpostavkom da će sljedeća vegetativna godina biti klimatsko edafski prosječna, uz primjenu potrebnih agrotehničkih mjera.

Tablica 2. Očekivana proizvodnja najzastupljenijih usjeva u proljetnoj sjetvi 2011 .godine

Kultura	Zasijane površine (ha)	Prosječni prinos (t/ha)	Ukupno (t)
Kukuruz merkantilni	75.000	8,5	637.500
Šećerna repa	12.000	50,0	600.000
Suncokret	12.000	2,8	33.600
Soja	18.000	3,0	54.000

Izvor podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Uz planirani prinos od 8,5 t/ha planira se proizvesti 637.500 tona kukuruza. Osim kukuruza koji je najviše zastupljen, planira se proizvesti 600.000 tona šećerne repe, 33.600 tona suncokreta i 54.000 tona soje.

3. MATERIJALNE PRETPOSTAVKE ZA REALIZACIJU PROLJETNE SJETVE

3.1. Tržište sjemena

Proizvođači i dorađivači sjemena s našeg područja i drugih dijelova Republike Hrvatske, kao i uvoznici unatoč loših vremenskih uvjeta (dugotrajna suša i visoke temperature zraka) koji su vladali tijekom prošle proizvodne godine osigurali su za potrebe domaćeg tržišta dovoljne količine sortnog sjemena kukuruza (Pioneer, BC, OSSK, KWS), jarog ječma, zobi, soje, suncokreta, šećerne repe, djetelinsko-travnih smjesa, lucerke, te sjemena povrća.

S obzirom na povećane troškove proizvodnje te manjih prinosa zbog suše, cijene sjemenske robe za proljetnu sjetvu 2012. u odnosu na proljetnu sjetvu 2011. godine porasle su od 8 do 10%. Kao ilustraciju kretanja cijena sjemenske robe donosimo cjenik Poljoprivrednog instituta Osijek, kao najvećeg dorađivača i kreatora sortnog sjemena u Županiji (tablica 3 i 4).

Tablica 3. Cijene sjemenske robe Poljoprivrednog instituta Osijek (Cijena bez PDV-a)

Sjeme	Količina	Cijena
Sjeme soje	1 kg	6,00 kn
Sjeme jarog graška	1 kg	6,50 kn
Sjeme lucerne	1 kg	39,00 kn
Jari ječam	1 kg	3,20 kn
Suncokret 70MK	pakovanje	430,00 kn

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Tablica 4. Cjenik OS hibrida kukuruza (Cijena bez PDV-a)

HIBRID	I GRUPA		II GRUPA		III GRUPA	
	40 MK	25 MK	40 MK	25 MK	40 MK	25 MK
OS 2983						240,00
TVRTKO 303				260,00		
OSSK 373						
OS 430				260,00		240,00
OSSK 444						
OSSK 378 + GAUCHO		290,00				
OSSK 396 + GAUCHO		290,00				
OSSK 398 + GAUCHO		290,00				
OS 499	390,00	290,00				
OSSK 515 + GAUCHO						
OSSK 515 +PONCHO		290,00				
OSSK 596	390,00	290,00				
OSSK 617	390,00	290,00				
OSSK 602		-		260,00		240,00
DRAVA 404 + GAUCHO		290,00				

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Sjetvom deklariranog sjemena postižu se veći prinosi i sprječava se širenje bolesti.

3.2. Tržište mineralnim gnojivom

Tvornica gnojiva "Petrokemija" d.d. Kutina zbog redovnog remonta nije radila u siječnju 2012. godine, ali će "Petrokemija" d.d. Kutina osigurati dovoljnu količinu mineralnih gnojiva za proljetnu sjetvu i prihranu jesenskih kultura.

Radi povećanja PDV-a s 23% na 25%, te povećanja troškova proizvodnje došlo je do povećanja cijene mineralnih gnojiva. Novi cjenik primjenjuje se od 1. ožujka 2012. godine.

U odnosu na proljetnu sjetvu 2011. godine jedino je cijena nekih kompleksnih gnojiva ostala ista (NPK 7-14-21+24SO₃; NPK 7-20-30; NPK 5-15-30 te NPK 5-15-30 s mikrohranivima), dok su ostala gnojiva poskupjela u rasponu od 14 do 24%.

U tablici 5. prikazane su cijene mineralnih gnojiva u "Petrokemiji" d.d. na dan 1. ožujka 2012. godine.

Tablica 5. Cjenik mineralnih gnojiva

Asortiman	Proizvođačka cijena	PDV 25%	Prodajna cijena kn/t	Poskupljenje u odnosu na proljeće 2011.
UREA 46 % N	3.217,08	804,27	4.021,35	24%
KAN N 27% +4,8% MgO	2.208,95	552,24	2.761,19	17%
UAN 30% tekući	2.107,48	526,87	2.634,35	17%
NPK GNOJIVA				
13 -10 - 12 + 4 MgO	2.520,45	630,11	3.150,56	18%
15 - 15 - 15	3.469,50	867,37	4.336,87	14%
8 - 16 - 24 (MgO)	3.821,58	955,40	4.776,98	20%
7 - 14 - 21 (SO ₃)	4.295,50	1.073,88	5.369,38	0%
7 - 20 - 30	4.338,79	1.084,70	5.423,49	0%
20 - 10 - 10	3.015,58	753,90	3.769,48	19%
5 - 15 - 30	3.768,74	942,18	4.710,92	0%
5 - 15 - 30 s mikrohranivima(bor)	3.837,62	959,40	4.797,02	0%

Izvor podataka: Petrokemija d.d. Kutina

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

4. UVJETI UGOVARANJA PROIZVODNJE RATARSKIH KULTURA

4.1. Jari pivarski ječam

Slavonija slad d.o.o. Nova Gradiška jedina je tvrtka u Republici Hrvatskoj koja proizvodi pivarski slad, te za potrebe jednogodišnje proizvodnje s domaćim proizvođačima ugovara proizvodnju pivarskog ječma.

Slavonija slad d.o.o. kreditira beskamatno kvalitetno deklarirano sjeme najboljih pivarskih sorti (2,9 kn/kg + PDV), te zaštitna sredstva, dok kamata za kreditiranje mineralnih gnojiva iznosi 1% mjesečno.

Cijena jarog pivarskog ječma prema ugovoru za 2011. godinu bazira se na ovogodišnjoj cijeni pšenice uvećane za 20% i PDV, te troškove prijevoza od 80 kn/t do silosa u Novoj Gradišci za robu koja odgovara međunarodnim normama kvalitete.

4.2. Šećerna repa

Na području Osječko-baranjske županije sjetvu šećerne repe ugovaraju sve tri hrvatske šećerane, te se ona prosječno sije na 12.000 ha.

Osječka šećerana Kandid Premijer planira za proljetnu sjetvu 2012. ugovoriti oko 10.000 hektara. Poljoprivrednim proizvođačima koji ugovore proizvodnju Tvornica osigurava sjeme beskamatno po cijeni dobavljača, a na zahtjev proizvođača osigurava mineralno gnojivo i zaštitna sredstva po cijeni dobavljača uz kamatu 2-3%.

Tvornica planira otkupiti šećernu repu po cijeni od 300 kn/t uz prosječnu digestiju od 16%.

4.3. Suncokret

Tvornica ulja Čepin planira ovog proljeća ugovoriti sjetvu suncokreta na površini od oko 6.000 ha, a model ugovaranja proizvodnje još nije definiran.

Osim Tvornice ulja Čepin sjetvu suncokreta ugovaraju i druge poljoprivredne tvrtke - organizatori proizvodnje (Agrokor d.d., Žito d.o.o., Fermopromet d.o.o., Granolio d.d. i Osatina grupa d.o.o.), tako da se očekuje sjetva suncokreta na 12.000 hektara. Suncokret će se otkupljivati po tržišnim uvjetima koji budu u vrijeme žetve.

4.4. Soja

Na području Osječko-baranjske županije proizvodnju zrna soje uglavnom ugovara Agrokor d.d. Zagreb koji ima već razgranatu mrežu proizvođača s kojima ima dugogodišnju suradnju, a kreditirat će proizvođače s kojima ugovori proizvodnju s 3.400,00 kn/ha.

Proizvodnju soje će ugovarati i Žito d.o.o., Granolio d.d., Osatina grupa d.o.o. i Fermopromet d.o.o. Granolio d.d. će repromaterijal za ugovorenu sjetvu soje (sjeme, mineralno gnojivo, zaštitna sredstva) kreditirati s 4.000,00 kn/ha. Otkupna cijena bit će tržišna u vrijeme žetve, a površine za ugovaranje sjetve soje nisu ograničene.

5. ZAKLJUČAK

U Osječko-baranjskoj županiji proljetna sjetva obaviti će se na 130.000 ha, što je za oko 10% manje nego u proljetnoj sjetvi 2011. godine kada je zasijano 142.000 ha. S obzirom na uvjete koji vladaju na tržištu, u odnosu na prošlu godinu zasijati će se manje kukuruza (15.000 ha manja), šećerna repa i suncokret će biti na nivou prošle godine, dok će se soje zasijati nešto više nego prošle godine (2.000 ha više).

U odnosu na proljetnu sjetvu 2011. godine došlo je do povećanja cijene sjemena za 8 do 10%, a povećala se i cijena mineralnih gnojiva, zaštitnih sredstava i goriva. Državni poticaji za jesensku sjetvu 2010. godine i proljetnu sjetvu 2011. godine nisu isplaćeni, a prema Pravilniku o izravnim plaćanjima u poljoprivredi, potporama za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, potporama za ekološku i integriranu poljoprivrednu proizvodnju i potporama za područja s težim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi ("Narodne novine" broj 12/11., 54/11., 129/11. i 148/11.) osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini, proizvodno vezana plaćanja u biljnoj proizvodnji, potpora za ekološku i integriranu proizvodnju i potpora za područja s težim uvjetima gospodarenja isplaćuje se do 30. lipnja iduće godine. Prema najavama Ministarstva poljoprivrede isplata jednog dijela poticaja trebala bi biti krajem ožujka, a ostatak do 30. lipnja 2012. godine. Kod većine banaka zbog financijske krize je smanjen plasman kredita, osobito za poljoprivrednu proizvodnju, te su zbog uskraćivanja kreditnih sredstava mnogi poljoprivredni proizvođači prisiljeni uzimati repromaterijal od organizatora proizvodnje po nepovoljnijim uvjetima nego što bi ostvarili na tržištu. Također zbog visoke cijene mineralnih gnojiva moglo bi doći do smanjene gnojidbe, što će se odraziti na smanjenje uroda.

Od 1. siječnja 2011. godine stupio je na snagu novi Zakon o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju. Zakonom o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Narodne novine" broj 92/10. i 124/11.) uređuju se državne potpore poljoprivredi u obliku izravnih plaćanja poljoprivrednim gospodarstvima za razdoblje od 2011. do 2014. godine, posebna potpora poljoprivredi i mjere ruralnog razvoja. Uvjet za izravna plaćanja u biljnoj proizvodnji je korištenje minimalno 1 ha poljoprivrednog zemljišta, a iznimno u slučaju gospodarstva koja imaju isključivo trajne nasade prihvatljiva je površina od minimalno 0,25 ha.

Prema bilanci poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj vidljivo je da Republika Hrvatska u većem dijelu poljoprivredne proizvodnje ima manjak poljoprivrednih proizvoda (osim pšenice i kukuruza) što utječe na veliki uvoz poljoprivrednih proizvoda. S obzirom na potrebe prehrambene i mesne industrije potrebno je izvršiti korekciju sjetvenih površina, te više poticati proizvodnju kultura koje ne zadovoljavaju potrebe Republike Hrvatske i čija je proizvodnja profitabilnija (soja, suncokret, uljana repica).